

ВРЯТУЙТЕ
КИЦЬКУ!

ВРЯТУЙТЕ КИЦЬКУ!

[ЯК БЛИСКАВИЧНО ПИСАТИ
ЖИВУЧІ ТЕКСТИ]

БЛЕЙК СНАЙДЕР

Харків

 Vivat
ВИДАВНИЦТВО

2021

УДК 82.01
С53

Серія «Актуальна тема»

Originally Published by Michael Wiese Productions
12400 Ventura Blvd, #1111
Studio City, CA 91604
www.mwp.com

Перекладено за виданням:
Snyder, Blake. Save The Cat! / Blake Snyder. — Los Angeles :
Michael Wiese Productions, 2005. — 200 p.

Переклад з англійської *Наталії Климчук*

Дизайнер обкладинки *Михайло Присяжний*

Снайдер Б.

С53 Як блискавично писати живучі тексти. Врятуйте кицьку! / Блейк Снайдер ; пер. з англ. Н. Климчук. — Х. : Віват, 2021. — 240 с. : іл. — (Серія «Актуальна тема», ISBN 978-617-690-089-4).

ISBN 978-966-982-389-2 (укр.)

ISBN 978-1-932907-00-1 (англ.)

Уявіть-но: ви пишете текст за текстом, один переконливіший за другий. І кожна історія пробивна, з несподіваними сюжетними лініями, іскрометними діалогами та персонажами, яким віриш... З посібником «Врятуйте кицьку!» навіть сама кицька зможе нашкрябати блокбастер про власний порятунок. Тут є все, що стане в пригоді авторам: вправи, завдання, техніки й фішки красного письменства, щасливі знахідки та кумедні факапи. І найголовніше — чіткі формули для написання історії на мільйон!

УДК 82.01

ISBN 978-617-690-089-4 (серія)

ISBN 978-966-982-389-2 (укр.)

ISBN 978-1-932907-00-1 (англ.)

© Blake Snyder, 2009

© ТОВ «Видавництво “Віват”», видання українською мовою, 2021

Слова подяки

Із тих багатьох людей, які допомогли дати цій книжці життя, хочу подякувати передусім своєму другові й наставнику Б. Дж. Маркелу — і за терпляче й бездоганне редагування, і за мудрі поради щодо бізнесу розваг. Крім того, висловити вдячність Кену Лі за його постійну підтримку та ентузіазм, а також Джині Менсфілд — вірній компаньйонці й художниці. А найбільше хочу подякувати Майклу Візе, який створив наймовірніше успішний книжковий бренд про всі аспекти кіноіндустрії й до того ж є одним із найактивніших та найуспішніших її учасників. Урешті-решт, дякую за підтримку, що забезпечив мені гурт людей «усередині й довкола всього цього», а особливо Марін, Мелані, Річу, Лі, Лізі, Зеду, Заку, Еріку, Джейку та Венделу. Уперед, хай там що!

Передмова

Від імені Шейли Ганаган Тейлор, продюсерки і керівниці компанії Zide/Perry Entertainment, яка працювала над такими фільмами: трилогією «Американський пиріг», «Геллбой», «Кішки проти собак», «Пункт призначення», «Пункт призначення — 2», а також доцентки Каліфорнійського університету в Лос-Анджелесі з курсу продюсерської майстерності.

Із КОЖНОЮ перегорнутою сторінкою цієї книги я розуміла: користуюсь усіма інструментами, підказками та ідеями Блейка Снайдера, щоб ще і ще раз уважно проконтролювати власні розпочаті проекти на етапі розроблення на студіях у всьому місті! Мені подобається, що Блейк написав книгу, якою можуть користуватися усі — від початківців до практикуючих продюсерів. Хіба часто буває таке?!

Я також зловила себе на тому, що намагаюся вигадати спосіб, яким би могла чемно порадити прочитати «Врятуйте кицьку!» низці сценаристів, котрі вже мають добру репутацію і досвід продюсування, але яким би не завадило запозичити щось із методів із цієї книжки. Уявіть, яким би став Голлівуд, якби побільшало авторів, котрі пишуть сценарії так, як пропонує Блейк? Те, що я читаю на вихідних, дуже б зросло за рівнем із погляду і придатності для продажу/виробництва, і формування нових сценаристів, які знаються на ремеслі сторітелінгу та яких можна наймати для розвитку ідей, над котрими вже працюємо ми. (Обміркувавши все ще раз, Блейку, ти ТОЧНО впевнений, що хочеш це публікувати? Конкуренція може ой як зрости!)

Я шукала книжку, що майстерно наводить «успішні» приклади, на які спираються керівники студій («Міс Конгеніальність», «Міцний горішок», «Білявка в законі», «Знаки»), й зазирає за завісу, щоб їх усебічно пояснити, — жанр, сюжет, структуру, маркетинг, добір виконавців на ролі, — так, аби це зрозуміли та, хочу сподіватися, використали й новобранці, й професіонали. «Врятуйте кицьку!» — це як путівник для мандрівника компанії «Берліц», котрий перекладає таємну мову кожного керівника кіностудії та кінопродюсера в місті. Щойно навчаючись міркувати як люди, котрі виписують чеки, ви підбираєтеся на крок ближче до успіху.

Я не перебільшую, коли кажу в Zide/Peggy — одній із найбільших платформ, де розкриваються нові сценаристи і розпочинається не одна кар'єра, — що ми рекомендуємо кожнісіньку з Блейкових стратегій... від перегляду фільмів відповідного жанру та розбору їхніх ключових елементів до питання, що на постері / хто виконує ролі, й до пояснення, що орієнтація на подібні фільми як на стандарти жанру — хороший спосіб розповісти історію. Ознайомившись із «Врятуйте кицьку!», я пережила відчуття, ніби Блейк прожив останніх шість років у нашому офісі, слухав, що ми говоримо, і записував усе в настільну книгу майстерності.

Досвід показує, що дотримання інструкцій із «Врятуйте кицьку!» працює. Я можу назвати десятки сценаристів/продюсерів, які розпочали успішний професійний шлях, керуючись наведеною на цих сторінках філософією! Вона безцінна. Дякувати Богу, що Блейк знайшов час зібрати все це до купи раціональним і дотепним способом. Як і хороша експозиція, невимущена мова цієї книги дає змогу порадам та проникливим знанням підбиратися до вас непомітно. Ви не встигнете

й оком змигнути, як прочитаєте, здобудете купу знань і на додачу — натхнення працювати над наступним проєктом.

Саме тому, що ця книга досліджує ремесло написання сценаріїв, починаючи з бізнес-питань, я вважаю її і надзвичайно потрібною, і новаторською. «Врятуйте кицьку!» бере до уваги дві половинки одного цілого, адже шлях до успіху у цьому бізнесі лежить у відшуканні балансу між мистецтвом та комерцією, — що й удалося у цій книзі!

Подібно до моєї безцінної колекції класичних і геніальних сценаріїв, «Врятуйте кицьку!» — саме те, що мусить стояти на вашій полиці, відразу біля книги Сіда Філда. Я абсолютно переконана, що звертатимуся до неї кожного разу, коли буде потрібен швидкий курс перепідготовки на тему структури і стратегії комерційно спроможного сценарію.

Останнє слово: це — ПЕРША книга про сценарну майстерність / цей бізнес, яку я, прочитавши десятки посібників, УПЕРШЕ ЗА СВОЄ ЖИТТЯ просила своїх співголів із Університету Каліфорнії у Лос-Анджелесі розглянути й увести до переліку обов'язкової літератури. Насправді, як на мене, то «Врятуйте кицьку!» обов'язково має прочитати кожен, хто хоча б трохи зацікавлений узяти участь у цій грі.

Вступ

Ще одна книжка про сценарну майстерність?!

Переконаний, що багато хто з вас саме так і подумав.

І, до певної міри, ви маєте слухність. Хороших посібників із написання сценаріїв уже й без того є багато. А якщо хочете зрозуміти, звідки воно все взялося, зверніться до майстра Сіда Філда, який усе це почав і став для всіх учителем.

Є й інші справді хороші книжки та курси, багато з яких я сам випробував.

Мені подобається книжка Вікі Кінг із неправдоподібною назвою «Як написати фільм за 21 день». Нереально, так, але я це зробив і навіть продав той написаний сценарій.

А ще я високо ціную роботу Джозефа Кемпбелла. «Герой з тисячею облич» досі залишається найкращою книгою про те, якою має бути оповідь.

І звичайно ж, я маю сентимент до Роберта Мак-Кі — принаймні до успіху його учнів. Мак-Кі — це як Джон Гаузман з «У погоні за папірцем», тож якщо ви сценарист-початківець із амбіціями, вам доцільно побувати хоча б на одному його семінарі. Це надто величний зразок театрального мистецтва, щоб його пропустити.

Урешті-решт, як і кожен, хто передивився достатньо фільмів, у тому числі поганих, щоб думати «ТАК зробити може і я!», можете вважати, що книжка про те, «як писати сценарії», вам узагалі не потрібна.

То чому ж саме ця?

Чому тепер?

І чому саме я можу донести до вас те, що ви ніколи не чули деінде та що спроможне змінити ваш рукопис на краще?

Насамперед я ніколи й ніде не натрапляв на книжку про сценарну майстерність, що «говорила б нашою мовою». Як професійний практик в індустрії розваг, який із восьми років займався озвучуванням для свого тата, я звик до певних жаргонних скорочень, що вживають при обговоренні цього бізнесу. А всі книжки такі формалізовані! Такі безликі. Вони описують кіно з та-а-а-аким надмірним благоговінням і поклонінням — а то жлишень кіно! — що, на мою думку, це вже починає заважати. Хіба не було б добре, щоб автор книжки про те, як писати сценарії, вживав той скоропис, яким послуговуються сценаристи і керівники кіностудій?

По-друге, — і прошу не сприймати це як неповагу до когось, — я думаю, що було б непогано, якби автор книги про те, як написати сценарій, і справді продав хоч один свій сценарій! *Хіба ні?* А це саме та сфера, у якій я почуваюся особливо кваліфікованим. Працюю сценаристом ось уже двадцять років і заробив на цьому мільйони доларів. Я продав багато сценаріїв із високим касовим потенціалом (хай-концептів — див. глосарій), сценаріїв, за які конкурували різні студії, і пробних¹ сценаріїв. Кілька з них навіть вийшли на екрани.

Мої сценарії коментували Стівен Спілберг, Майкл Ейснер, Джеффри Катценберг, Пол Масланські, Девід Пермут, Девід Кіршнер, Джо Візан, Тодд Блек, Крейг Баумгартен, Айван Райтман та Джон Лендіс. І мені дісталася колективна мудрість

¹ Від *англ.* spec script, або speculative script, тобто сценарій, що автор створив не на замовлення кіностудії, а за власним задумом. Наступне завдання сценариста — зацікавити своїм твором виробників кіно і продати його кінокомпанії. (*Тут і далі прим. пер., якщо не зазначено інше.*)